

Afstemning

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af lovforslag nr. L 47: Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Kommunalbestyrelsens ansvar for visse ansattes berigelsesforbrydelser).

Af Kirsten Jacobsen (FP) m.fl.

(Fremsat 28/10 97).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Karen Jespersen):

Lovforslaget handler om, at kommunalbestyrelsen skal kunne stilles til ansvar for berigelsesforbrydelser begået af hjemmehjælper, plejepersonale eller lignende under udførelsen af opgaverne hos modtagere af hjemmehjælp og beboere på plejehjem.

Den gældende lov er jo sådan, at der i den sociale lovgivning ikke er særlige regler om erstatningsansvar for kommunen i tilfælde af skader forvoldt af hjemmehjælper, plejepersonale eller lignende i forbindelse med udførelse af deres arbejde. Kommunens erstatningsansvar afgøres efter de almindelige erstatningsretlige regler, der gælder for andre områder end det sociale område, men altså også det sociale område.

Som forslagsstillerne selv gør opmærksom på i bemærkningerne til lovforslaget, er spørgsmålet om ansattes ansvarspådragende handlinger reguleret af bestemmelsen i Danske Lov 3-19-2. Princippet i den lov er, at arbejdsgiveren, og det vil jo her sige kommunerne, hæfter for den skadelidte, altså den ældre, for de erstatningsansvar, som en ansat, en hjemmehjælper eller lignende pådrager sig ved handling i forbindelse med udførelse af arbejdsopgaver.

Altså hvis hjemmehjælperen vælter en vase hos den ældre, mens hun er ved at gøre rent, så er det kommunen, der skal erstatte og betale

den vase. Men arbejdsgiveren hæfter ikke, når den ansattes ansvarspådragende handlinger må betegnes som helt usædvanlige og upåregnelige for arbejdsgiveren, og det er bl.a. berigelsesforbrydelser. Om handlingen må betegnes som helt usædvanlig og upåregnelig for arbejdsgiveren, afgøres på grundlag af en konkret vurdering i det enkelte tilfælde.

Det er regeringens opfattelse, at der ikke som udgangspunkt bør ændres ved det generelle princip i Danske Lov 3-19-2. Der er i hvert fald et principielt problem ved lovforslaget, og det er, at hvis man laver en særregel om erstatningsansvar for kommunen i forbindelse med ansattes berigelsesforbrydelser, så rejser det nogle vanskelige spørgsmål om afgrænsning af den personkreds, der skal være omfattet af reglerne.

De foreslåede særregler for bl.a. hjemmehjælpsområdet forekommer ikke mere velbegrunder end særregler på så mange andre områder, hvor offentligt og privat ansatte får adgang til privates hjem. Derfor er det regeringens opfattelse, at regeringen ikke kan støtte forslaget.

Grete Schødt (S):

Dette lovforslag er en ren kopi af et tidligere forslag, også fra Fremskridtspartiet, som var til behandling tidligere på året. Og jeg vil genbruge en del af min ordførertale og sige til Fremskridtspartiet, at Socialdemokratiet ikke vil støtte forslaget.

Vi accepterer ikke et forslag til lovgivning, der målrettet sigter på en særlig gruppe medarbejdere, hjemmehjælper, der stjæler fra de gamle, og dermed gør kommunalbestyrelserne ansvarlige og erstatningsansvarlige for berigelsesforbrydelser. Det samme gælder for plejehjemmets personale, som også hænges ud i det her lovforslag.

I ældres hjem kommer der mange andre personalegrupper, og der er faktisk kun én løsning på det her, og vejen frem er at tegne en forsikring.

Else Winther Andersen (V):

Det er jo, som det er set så mange gange før fra Fremskridtspartiets side, en genfremsættelse. Som om lovforslaget blev bedre af at blive trukket frem af skuffen mere end én gang.

Det er en genfremsættelse fra sidste samling, og der gik Venstre imod, og det vil vi også gøre denne gang. Det gør vi bl.a., fordi man her

hænger bestemte faggrupper ud som nogle, der begår tyveri.

Jeg mener derimod, at ansatte hos de ældre gør et fortrinligt stykke arbejde ikke kun for de såkaldt raske ældre, men også for det andet yderpunkt, som vi har på ældreområdet, nemlig de senildemente.

Men hvor der kunne være tale om, at kommunalbestyrelsen kunne have et ansvar, var at være behjælpelige med, at der var nogle klare retningslinjer for, hvordan de ældre opbevarede deres kontanter, og hvor mange penge der kom ind på deres konto, som hjemmehjælperen evt. kunne hæve på. Hvis man gjorde det, hvad mange kommuner heldigvis gør, så ville det være med til at beskytte både hjemmehjælperen og den ældre. Vi kan da kun opfordre de kommuner, der ikke har de retningslinjer, til at de får det indført.

Og som sagt går vi imod lovforslaget.

Karen Højte Jensen (KF):

Som det allerede er sagt, er dette lovforslag en genfremsættelse.

Man kan jo have mange synspunkter om genbrug, og mit synspunkt om genbrug i denne sammenhæng er, at Folketinget for et halvt år siden nedstemte lovforslaget. Der er ikke sket noget som helst nyt, der ændrer vores holdning i denne sag, og jeg skal derfor henvise til, hvad jeg sagde i foråret.

Villy Søvndal (SF):

Jeg har på samme måde voldsomt svært ved at forny min argumentation i forhold til for et halvt år siden, for det her er jo en genfremsættelse.

Jeg synes, der er to problemer i det. Man siger, at der er en bestemt gruppe offentligt ansatte, der er specielt tyvagtig – det er vel hensigten med at udpege specielle grupper – nemlig hjemmehjælpere og ansatte på vores plejehjem. Det synes jeg ikke er pænt, selv om plejehjemspersonalet er kommet med. Det synes jeg i virkeligheden kun forværer situationen.

Hvorfor er sygehuspersonalet ikke med? Ældre indlægges jo i perioder på sygehusene. Det er jo en del af et forløb for ældre at veksle mellem behandling i eget hjem og sygehusophold, når det er nødvendigt. Så også af den grund synes jeg, det er betænkeligt at mistænkeliggøre enkelte faggrupper på den måde.

Jeg kan henvise til Danske Lov 3-19-2.

Ulla Solvang (RV):

Fremskridtspartiet har fremsat et lovforslag, der kan have den konsekvens, at kommunalbestyrelser er erstatningsansvarlige for visse ansattes berigelsesforbrydelser. Som Fremskridtspartiet selv fremhæver i lovforslagets bemærkninger, har dette forhold hidtil været reguleret af Danske Lov 3-19-2.

I Det Radikale Venstre er vi af den opfattelse, at denne bestemmelse stadig er fyldestgørende inden for området om arbejdsgiveres hæftelse for ansattes ansvarspådragende handlinger. Og jeg vil erindre om, at der med udgangspunkt i 3-19-2 og under anvendelsen af erstatningsrettens regler i øvrigt gennem årene er udviklet en domspraksis, som regulerer de problemer, der opstår.

Den særlov, der lægges op til her med ønsket om at inddrage erstatningsansvar i sociallovgivningen, vil efter vores opfattelse kun være en unødigt tilføjelse af særregler. Danske Lov har et generelt princip, der regulerer området tilfredsstillende, og som der som udgangspunkt ikke bør ændres ved.

Som forslaget er fremsat, vil indførelsen af disse særregler også bidrage til problemer vedrørende afgrænsning af, hvilke ansatte der skal være omfattet af reglerne, og hvem der ikke skal.

Og med dette for øje kan Det Radikale Venstre ikke umiddelbart støtte lovforslaget.

Bruno Jerup (EL):

Enhedslisten er imod det lovforslag.

Nu har vi jo støttet ét af hr. Tom Behnkes forslag, men det her kan vi ikke støtte, og vi opfatter det som en hetz mod en bestemt erhvervsgruppe, nemlig hjemmehjælpere, andre plejere og lignende.

Det er Enhedslistens opfattelse, at hjemmehjælpere ikke begår flere kriminelle handlinger end alle andre samfunds- og erhvervsgrupper. Vi mener således ikke, at der er behov for en særlig lovgivning på det her område, da den slags kan klæres med den almindelige straffelov.

Enhedslisten er selvfølgelig imod, at der er nogle, der stjæler fra de gamle, det er klart, men vi har ikke set nogen dokumentation for, at hjemmehjælpere stjæler meget mere, end tilfældet er for andre erhvervsgrupper.

Kan forslagsstillerne fremlægge dokumentation for, at hjemmehjælpere har en meget højere frekvens, når det drejer sig om berigelsesforbrydelser begået under arbejde?

Og hvis der ikke foreligger dokumentation, der sandsynliggør det, hvad er så formålet med lovforslaget? Jeg kan ikke se det som andet end et forsøg på at hetze mod en faggruppe, der udfører et meget vigtigt og samfundsnyttigt arbejde for en alt for lille løn.

Enhedslisten mener altså, at hjemmehjælpsområdet er et vigtigt område, og at de ansatte derfor skal have en ordentlig løn og mulighed for efteruddannelse, supervision og faglig udveksling med kolleger, og at vore ældre borgere skal have hjælp i det antal timer, de har brug for, hvilket desværre langt fra alle får.

Og hvorfor skal en eventuel lov kun gælde kommunalbestyrelser? Hvorfor skal den ikke også gælde f.eks. Tele Danmark, ISS og andre rengøringsfirmaer samt entreprenører, som jo også har ansat folk, som måske kunne finde på at stjæle noget et eller andet sted? Hvorfor er det lige præcis kommunerne – som har ansat nogle folk, hvoraf en lille bitte brøkdel muligvis vil begå berigelseskriminalitet – der skal ind under det? Hvorfor skal private arbejdsgivere ikke også betale erstatning, hvis deres ansatte finder på at stjæle fra deres kunder?

Der er overhovedet ingen logik i det her lovforslag, og vi mener derfor, at det er ren diskrimination og ren hetz, og vi vil stemme imod det.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Ordføreren for forslagsstillerne, hr. Tom Behnke.

Tom Behnke (FP):

Ja, man skal jo høre meget – også med hensyn til, hvordan et forslag kan blive modtaget: Da der først kom skred i, at det skulle være et argument imod forslaget, at det er udtryk for en hetz imod en særlig personalegruppe, så skulle åbenbart alle benytte sig af det argument for at sige nej til forslaget.

Men der er overhovedet ikke tale om, at vi hetzer mod en personalegruppe eller to, og der er overhovedet ikke tale om, at vi har den opfattelse, at disse personalegrupper skulle være mere kriminelle end andre – snarere tværtimod, vil jeg sige.

Det, vi tager udgangspunkt i, er plejehjemsbeboeres og hjemmehjælpsmodtageres situation. Det er den situation, vi tager udgangspunkt i. For vi har jo igen og igen i medierne kunnet læse historier om, hvordan ældre og svagelige mennesker, der bor på plejehjem, eller

mennesker, som modtager hjemmehjælp og hjælp til indkøb osv., får lænset deres bankbøger for penge, og det er jo situationer, der er helt uholdbare, og det er situationer, hvor plejehjemsbeboerne og hjemmehjælpsmodtagerne står ganske svagt.

I forvejen er der jo som oftest tale om svage personer, som i et sådant tilfælde selv skal prøve at skaffe pengene hjem igen ved direkte at fremsætte et egentligt krav over for og eventuelt føre en sag mod den pågældende hjemmehjælper eller plejehjemsansatte.

Og det, der gør, at det er en ganske særlig gruppe, er jo, at med hensyn til disse mennesker er det sådan, at det offentlige her kan hjælpe de pågældende med forskellige former for indkøb og dermed have adgang til vedkommendes bankkonti.

Og det er jo også den forskel, der er med hensyn til, hvorfor forslaget ikke skal gælde for hospitaler, for på hospitaler er det jo ikke sådan, at sygeplejersker og læger kan trække penge på en patients konto. Derfor gør det sig ikke gældende dér.

Og det vil sige, at der her er en situation, hvor der skal være et særligt tillidsforhold mellem hjemmehjælpsmodtagerne og hjemmehjælperne eller plejehjemsbeboerne og plejerne på plejehjemmet, og det er det særlige tillidsforhold, som desværre nogle gange ikke holder, og hvor vi desværre nogle gange ser, at der er nogle, der forgriber sig på de ældres penge. Og i den situation mener vi at det er uholdbart, at det er de ældre selv, der bagefter skal prøve at skaffe de penge hjem igen og ofte fra nogle, som ikke kan betale pengene – med det resultat, at de så har tabt dem.

Fru Grete Schødts' svar til disse pensionister var: Jamen så kan de jo bare tegne en forsikring. Men jeg synes, det er uhørt, at fordi man kommer i en situation, hvor man er nødt til at modtage hjemmehjælp eller er nødt til at komme på plejehjem, fordi man er gammel og svag, så skal man tegne en forsikring for at gardere sig imod, at ens penge bliver fjernet, og jeg synes, det er uholdbart at have den holdning til tingene.

Det må være sådan, at kommunen som arbejdsgiver står inde for, hvad medarbejderne går og gør, og at den dermed, når den giver medarbejderne adgang til at hæve penge på de ældres bankbøger, for at de kan foretage indkøb af forskellig art og betale regninger og lignende, også står inde for, at medarbejderne kun hæver

de penge, de skal hæve, og ikke hæver for mange penge.

Og derfor er vores opfattelse, at i stedet for, at det i disse situationer altid er den ældre og svage, der bliver sorteper, bør kommunen gå ind og påtage sig ansvaret og sørge for, at det økonomiske mellemværende bliver udredet, sådan at hjemmehjælpsmodtageren eller plejehjemsbeboeren i hvert fald ikke lider noget økonomisk tab. Og derefter kan kommunen så sørge for, at pengene kommer tilbage til kommunekassen, ved at søge regres hos den pågældende medarbejder, men således, at det er kommunen som arbejdsgiver, der fører sagen, frem for at det overlades til den ofte meget svage ældre at skulle gøre det.

Så sent som i forgårs var der jo et Ritzautelegram om, at man i Næstved Kommune havde holdt mund over for de pårørende om, at en hjemmehjælper i august fik 2 måneders betinget fængsel for at have lænset deres gamle, 86-årige faster for 60.000 kr. Og man havde end ikke overvejet at fortælle de pårørende, at det var der faktisk en medarbejder der havde gjort! Hjemmehjælperen er ganske vist dømt til at betale pengene tilbage, men det kan hun ikke, og hvad skal den ældre så gøre, for pengene er jo væk?

Og den ældre havde altså tillid til, at de folk, som kommunen sender ud, udfører et hæderligt stykke arbejde, og det kan man også være sikker på i 99,9 pct. af tilfældene, men i den sidste 0,1 pct., hvor det går galt, må det være kommunen, der bærer ansvaret for sine medarbejdere, og ikke de ældre selv, der skal prøve at redde pengene hjem. Det kan vi ganske enkelt ikke være bekendt over for de ældre, og derfor har vi fremsat forslaget, og derfor genfremsætter vi forslaget nu.

Men i virkeligheden er genfremsættelsen af forslaget jo i øvrigt også sket, fordi vi i sidste samling kun nåede at førstebehandle forslaget, og det vil sige, at fordi det var så sent på folketingsåret, nåede vi ikke den meget grundige udvalgsbehandling, hvor vi kan komme i dybden med disse ting og også få belyst nogle af ting, som har været rejst under debatten i dag, og derfor er det selvfølgelig relevant at genfremsætte forslaget, så det også kan få en seriøs behandling i udvalget, inden vi når frem til at trykke på de røde eller de grønne knapper.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Jeg har ingen indvendinger imod, at Fremskridtspartiet genfremsætter forslaget. Det gør vist de fleste partier herinde, inklusive både Venstre og De Konservative og Enhedslisten, hvis vi synes, det er betimeligt, og det kan også være, at vi får belyst nogle flere ting.

Men sagen er, at det, det handler om, er, at der hvert år muligvis er en håndfuld sager, hvor hjemmehjælpere har beriget sig på de ældre – og fy skamme, det skal de lade være med, og det skal de straffes for – men at sandsynligheden for, at de ældre bliver berøvet deres værdier ved indbrud af en eller anden art, formodentlig er langt større, og at det i virkeligheden, hvis man laver noget statistik på det, viser sig at være et langt større problem. Men det må vi jo så prøve at få belyst under udvalgsarbejdet.

Og jeg synes nok, det er at rette smed for bager, når det faktisk forholder sig sådan, at man tilfældigvis kan finde en håndfuld tilfælde, som selvfølgelig altid når frem til pressen på et eller andet tidspunkt, fordi det er gode historier. For det er ganske vist rigtigt, at der er tale om tillidsbrud, som hr. Tom Behnke siger, men det vil det jo også være, hvis en medarbejder hos Tele Danmark eller en håndværker eller en ansat hos en håndværker eller entreprenør kommer ind i mit hjem for at lave noget og så beriger sig.

Det er altså også et tillidsbrud, for man må jo også her gå ud fra, at der ikke bliver stjålet noget, og hvorfor skal disse firmaer så ikke også bare betale regningen, hvis nogle af deres medarbejdere får lyst til at stjæle hos kunderne?

Det går simpelt hen ikke at begynde at indføre sådan nogle principper. Men derfor synes jeg selvfølgelig, det er udmærket at få undersøgt, hvor mange det egentlig handler om.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Det var en bager for smed, der blev rettet – hos Wessel.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning**Tredje næstformand (Margrete Auken):**

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden**Tredje næstformand (Margrete Auken):**

Der er ikke mere på dagsordenen.

Justitsministeren (Frank Jensen) har meddelt mig, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om frihedsberøvelse og anden tvang i psykiatrien, retsplejeloven og straffeloven. (Revision af psykiatriloven m.v.).
(Lovforslag nr. L 75).

Forslag til lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen. (Aktindsigt i personale-sager).
(Lovforslag nr. L 76).

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes onsdag den 19. november 1997 kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvide til den dagsorden, der er opslået i salen.

Med hensyn til de øvrige møder i den kommende uge skal jeg henvide til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 13.55
